

El cuc com balla

Moc el cos, em bellugo, sóc tou, sóc vaivé de corbes, ballo, sóc viu o calent, respiro...

Respiro? O sóc respirat, mogut, bellugat per un vaivé calent de toves corbes vives?

De vegades sé la resposta, de vegades sóc la resposta...: ball, només ball!
Però l'espai aquest, tant pla i cartesià, angulós, rectilini, que m'imposa el món construït, aquesta duresa, aquesta fredor...em fa oblidar...! M'arronso, reculo, dubto, freno... Vigilo no-caure, calculo, mesuro els moviments, controlo... El pes, la gravetat, l'impuls, l'equilibri, l'estabilitat... Li diré... "dansa"?

Quin espai ocupo?

Quins són els eixos de referència?

Com m'oriento?

I tot això, qui ho decideix? El meu patró intern -la carn tova que creix des de dins- o el motlle del context circumdant -l'escenari llis, les dures parets quadriculades que tanquen el meu defora-?

Estic en alerta: si caic, tot el que és dur pot fer-me mal!

He oblidat l'origen del moviment espontani.... per estar massa atent, massa preocupat per l'arquitectura que m'envolta?

Sóc previsor... Repeteixo i combino les coreografies apreses amb les quals reconec el meu territori, amb les quals he creat la meua zona de confort dins aquest espai rectilini...

No vull caure!

Caure?

Hi havia un no-temps en què "caure" no existia, era impensable, inconcebible. Tots l'hem viscut, aquest no-temps, tots hem nedat dins una panxa aquàtica calentona... És que hem oblidat l'origen? L'origen de la Vida? De la humanitat?

Preguntar pel Fonament... això són paraules majors. Tema llaminer, afirmacions sensacionalistes; tant si respon l'acadèmic, o l'il·luminat, o el xarlatà, ...no hi ha res més agosarat!

Posats a donar detalls del que va passar fa milions d'anys al nostre planeta..., hi ha tanta demostrable certesa en les reconstruccions dels experts com en el relat que ara t'ofereixo.

Un viatge contra l'oblit, una faula per fer memòria de l'origen que portem a dins.

Imagina aquell paisatge primigeni, on innumbrables cucs corrien i lliscaven per tot arreu. N'hi havia de totes les mides : del cuc més minúscul al més gegantí. Tots s'arrossegaven, tots fent ziga-zaga en total llibertat de moviment...

bidimensional! Ningú havia sortit encara del pla -que no era un pla sinó una coberta irregular i viscosa-. Però aquella capa de dues dimensions engreixava imparable. Era un pla farcit de Vida vibrant que s'estenia per tota la superfície del nostre planeta.

Va ser aleshores que un cuc s'obsessionà amb la verticalitat. Diguem que, un bon dia, va treure el cap.

Va revessar el pla, i va descobrir... la tercera dimensió! Aquest cuc va ser censurat i corregit d'immediat per tota la "cuqueria" existent: se li va prohibir trencar l'aixafament, va rebre tractament, va passar pel rodet bidimensional del seu temps.

Però res no va poder impedir que aquell cuc somiés. I prou que ho sabeu : els somnis es fan realitat, afora, tard o d'hora... De manera que la obsessió per la verticalitat, un cop silenciada, va passar a la clandestinitat del món oníric.

Aquell cuc va somiar amb tanta força, que tots els seus descendents van néixer i créixer impregnats de la mateixa idea fixa. El desig s'havia fet carn, estava inscrit en el seu ADN. Va ser l'alçament de la nissaga tridimensional.

Res podia ja silenciar les noves generacions del cuc somiador...! L'evolució seguia el seu curs. Aquells hereus van anar conquerint el nou espai gradualment, en successives mutacions. L'obsessió, l'objectiu: alçar-se, posar-se i mantenir-se dret, córrer, caminar, ballar dret (...li diré "dansa"?).

I, què és l'homo erectus sinó el fruit d'aquest llinatge?

Deixem en pau els micos de Darwin, l'humà és hereu d'aquell cuc "rebel" que va somiar la verticalitat.

Però deixem de banda també si ens fan o no fàstic els cucs, o si ens sentim degradats per un origen tan humil...

La qüestió que es planteja és altra. Si bé és evident que hem assolit sobradament l'objectiu, nogensmenys podem sospitar que quelcom no ha funcionat com imaginava el nostre visionari avantpassat...

Quin ha estat el problema? Hem "caigut" en la tirania de la verticalitat.

Hem "caigut" en la tirania de la verticalitat!

Aquell cuc, tendre i sinuós, ha desenvolupat un exo-esquelet per mantenir-se dret :

la nostra columna vertebral

-una estructura d'ossos que encotillen la nostra tendra i viscosa medul·la espinal-

és encara una corba, una molla, però orientada vertical-ment. Aquell cuc...és aquesta medul·la.

El moc intel·ligent es fa portar per una cuirassa òssia, que després protegeix de carn i vesteix de pany...

Ara que portem molts mil·lennis caminant erectes -el cap a dalt, a baix el cul, un eix vertical-, veiem quin fruit ha donat aquesta orientació de l'ésser..

El cap, alliberat de la gravetat, ha crescut exponencialment. Avui el crani allotja una enorme massa encefàlica que més aviat recorda un embolic de cucs... Potser l'assemblatge de cucs que portem dins el crani és la seva junta assembleària... i potser ens ha introduït en la quarta dimensió... i, de retruc,

en qualsevol realitat imaginable... obrint l'accés a la multi dimensionalitat...

I què...? No és això bo? On és el problema?

El problema és que la verticalitat no descansa... Estira cap amunt i en la seva inèrcia tirànica inhibeix les altres dinàmiques de l'ésser. Això provoca un fenomen universal que pateix tota l'espècie humana, resultat d'aquest predomini rígid del patró piramidal cerebro-cèntric. Jo ho anomeno: síndrome del "pal d'escombra". La postura dreta és hieràtica, és seria, rígida i tan recte ...com un pal d'escombra! I aquest "pal alçat" ha pres el control dels moviments del cos. Segons aquest pal, l'autoritat és el vertical, ja que la seva visió panoràmica és més solvent... el seu mapa és l'oficial i ens fa creure que estem més segurs si tot es monitoritza des del cim.

Abstrau i s'abstrau, tot ho pensa a dalt.

I s'arroga el dret a vetar qualsevol moviment espontani que desaprovi.

Però la veritat és que no sempre pot fer efectiva la seva ànsia de control absolut. Tot i així, encara que el controlador falla, que la vida burla el seu poder, el nostre cuc ha oblidat la seva essència. Malgrat haver conquerit la verticalitat tan desitjada, el seu somni l'ha segrestat.

Està presoner i no és feliç...! Aquest cuc medul·lar sap inconscientment que necessita bellugar-se per mantenir la vida. Per això cerca, inventa tota mena de pràctiques, i realitza tantes activitats físiques com el seu cervell pugui imaginar i ensinistrar ...i autoritzar.

Així que aprèn a caminar i a córrer, a muntar a cavall, a anar en bicicleta, a escriure, a fer tots els oficis, tots els esports... Aprèn a ballar dret sobre superfícies fredes, planes i dures...

I, li dirà "dansa"!

El problema és que totes les activitats voluntàries que ha dissenyat i validat el cervell humà, no sadollen les necessitats psicomotrius de l'organisme viu, és a dir, la quantitat no es correspon amb la qualitat...i no és el mateix fer-li fer quelcom al cos, que deixar-li fer.

Ja ho va deixar molt clar Spinoza : "ningú sap què pot fer el cos".

La humanitat ha definit els moviments des de la voluntat directora vertical, no des de les condicions biològiques de l'espècie, que permeten moltes més possibilitats de les que cap racionalitat pot pensar. En aquest sentit, s'ha mantingut l'oblit, s'ha descuidat l'essència del cuc primigeni, el seu moviment espontani.

I la humanitat ha emmalaltit.

L'ésser, cercant alliberar-se, argumentant el cos entre vectors semiòtics, biopolítics, estètics, ha elaborat ponts entre el moviment i la música, entre l'entrenament i la inspiració... i li ha dit "dansa". Tècniques, estils, tradicions i modes, ballarins i mestres memorables.... la dansa fa i ha fet història entre els humans. Però, considerant el nostre cuc original, validar la dansa mai ha deixat de ser una humiliació, com acceptar una rebaixa insultant, com rendir-se.

En una mena de síndrome d'Estocolm, qui dansa alegre els "pals d'escombra"

amb coreografies apreses, tot respectant la convenció derivada de l'espai aquest, tant pla i cartesià, angulós, rectilini, que imposa el món construït.

Aquesta duresa, aquesta fredor del defora ens ha fet oblidar d'on venim, que som per dins.

Sortosament, certs pobles de la humanitat van mantenir una altra relació cos-ment, i van fomentar també estats dinàmics de catarsi, experiències d'èxtasi, de possessió... que segurament no van necessitar justificar davant una racionalitat vertical dominant. Afortunadament aquestes pràctiques s'han escampat pel globus.

Però, fins els anys 1940, ningú s'havia adonat de la problemàtica... o ningú com el mestre japonès Haruchika Noguchi. Ell va conceptualitzar aquesta situació insana i fraudulenta. Primer, com a metge, des d'un enfoc terapèutic, en l'àmbit de la salut, cercant resoldre la rigidesa, causa de totes les malalties. Però després ho va formular com una activitat educativa: el cultiu de la espontaneïtat.

Així va aparèixer la Cultura SEITAI, i es van posar a l'abast dels humans dues pràctiques universals "innovadores": el katsugen i el yuki.

Curiosament, en aquell mateix temps i lloc, va sorgir el butoh, una no-dansa dalt l'escenari...

Indiquen aquestes innovacions un esgotament del marc racional cartesià-vertical, la crisi del model cerebro-cèntric? Probablement.

Opino que ens queda molt per recuperar la mobilitat original, com a espècie.

El katsugen és una extracció, un espai-temps que entrena allò espontani menyspreat i reprimit.

És com un parèntesi, un laboratori que vesteix l'espai per fer-ho tou i càlid, que ens evita l'estat d'alerta constant i permet que el cos es bellugui tan com vulgui sense por de caure, i en aquest sentit és "artificial", com separat **de tot** allò que és quotidià...

Però, per a aquells que ens hi hem acostumat, sentim com impregna el nostre ésser des de dins, com reorienta el moviment captiu, i allibera el cuc... en el nostre dia a dia, acompanyant la resta d'activitats voluntàries amb una flexibilitat que mai més hem d'oblidar."

Jordi Vizcaíno Guillén

Filòsof Artista i Monitor de SEITAI